

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/228392,45-rocznica-pierwszego-strajku-na-Gornym-Slasku-w-tarnogorskim-Fazosie-Tarnowski.html>
27.02.2026, 02:13

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie” – Tarnowskie Góry, 21 sierpnia 2025

21.08.2025

[Solidarność](#)

W czwartek, 21 sierpnia 2025 r. w Tarnowskich Górach odbyły się uroczyste obchody 45. rocznicy pierwszego strajku na Górnym Śląsku, który miał miejsce w tarnogórskim „Fazosie” oraz powstania NSZZ „Solidarność”. W obchodach wzięli udział: uczestnicy protestu sprzed lat, przedstawiciele NSZZ „Solidarność”, IPN, Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności, parlamentarzyści, przedstawiciele władz samorządowych i miejskich oraz mieszkańcy Tarnowskich Gór.

Dr Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach w rozmowie z katowickim PAP podkreślił: „Tym, co wyróżnia strajk w Fazosie, jest to, że postulaty, które przedstawiono najpierw dyrekcji zakładu, a potem przedstawicielom partii i władz państwowych, wykraczały poza płace, kwestie związane z warunkami pracy. Obejmowały też sprawy społeczne funkcjonowania całego społeczeństwa” – powiedział.

Uroczystości rocznicowe rozpoczęła msza św. w kościele pod wezwaniem św. Apostołów Piotra i Pawła odprawiona w intencji Ojczyzny pod przewodnictwem ks. prałata dr. Stanisława Puchały, kapelana śląsko-dąbrowskiej „Solidarności”. Po mszy uczestnicy uroczystości złożyli kwiaty pod tablicą upamiętniającą wydarzenia z sierpnia 1980 r. znajdującą się przy Dzwonnicy Gwarków.

Podczas uroczystości Piotr Duda, przewodniczący NSZZ „Solidarność” wręczył dr. Jarosławowi Nei, pracownikowi katowickiego Oddziału IPN Złoty Medal Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność”. Historyk jest doktorem nauk humanistycznych, od 2001 r. pracuje w Oddziałowym Biurze Badań Historycznych IPN w Katowicach. W swoich badaniach podejmuje problematykę opozycji i oporu społecznego w PRL, a także „polskich miesięcy” w ujęciu regionalnym. Jest autorem szeregu publikacji na temat NSZZ „Solidarność”, zwłaszcza na temat historii śląsko-dąbrowskiej „Solidarności”.

Polecamy publikację wydaną wspólnie przez IPN, Śląskie Centrum Wolności i Solidarności oraz „Solidarność” w Tarnowskich Górach „[Tarnogórska Solidarność 1980-1990](#)”. Instytut Pamięci Narodowej opublikował przed kilku laty również album „[Tarnogórska Solidarność 1980-1981](#)” autorstwa Roberta Ciupy i Sebastiana Rosenbauma, poświęcony wczesnemu okresowi tarnogórskiej „Solidarności”.

Tablica upamiętniająca pierwszy strajk na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie” została odsłonięta w 38. rocznicę wydarzeń.

***

21 sierpnia 1980 r. w Fabryce Zmechanizowanych Obudów Ścianowych „Fazos” w Tarnowskich Górach wybuchł strajk. Był to pierwszy dobrze zorganizowany protest w województwie

katowickim, którego uczestnicy odwołali się do doświadczeń rozpoczętego tydzień wcześniej strajku w Stoczni im. Lenina w Gdańsku. Podniesiono nie tylko postulaty płacowe i socjalne, ale domagano się też „pełnej informacji o sytuacji w kraju” i „o wysuniętych postulatach na Wybrzeżu”. Mimo ataków ze strony działaczy partyjnych, dyrekcji i służb porządkowych, MO i SB, protestujący pracownicy nie ustąpili. Kolejnego dnia przygotowali rezolucję z wyrazami poparcia dla strajkujących w Gdańsku, a szczególnie dla ich postulatu wolnych związków zawodowych. Strajk w „Fazosie” był pierwszym takim wystąpieniem pracowników śląskich zakładów. Rozpoczął falę protestów w całym województwie katowickim. Stał się też zaczątkiem do tworzenia w Tarnowskich Górach silnych struktur NSZZ „Solidarność”. W mieście powstała wkrótce MKZ, związana początkowo z Bytomiem. Później jednak doszło do usamodzielnienia się tarnogórskich organizacji związkowych i powołania Podregionu NSZZ „Solidarność” Tarnowskie Góry.

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobyłańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobyłańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobyłańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobyłańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobyłańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobyłańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobyłańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

45. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku w tarnogórskim „Fazosie”. Fot. Monika Kobylańska/IPN

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Tarnowskie Góry

Katowice

Solidarność

Uroczystości